

KONACNA ODLUKA

I. PREDMET SPORA PRED TRIBUNALOM

1. Kao što je navedeno u ranijim odlukama Tribunala¹, na Dejtonskoj konferenciji 1995. godine predstavnici dva pod-drzavna entiteta Bosne i Hercegovine (BIH), Federacija BIH i Republika Srpska (RS) nisu mogli da se dogovore kom entitetu bi trebalo da pripadne oblast Brcko u severo-istocnoj Bosni. Posto nije doslo do sporazuma, oblast Brcko je na Dejtonskoj mapi privremeno stavljena pod kontrolu RS, mada su se strane dogovorile da se odluka o buducem upravljanju oblasti Brcko prepusti ovom medunarodnom arbitraznom Tribunalu.
2. Odlukom Tribunala od 15. februara 1997. godine je detaljno objasnjen siroki obim ovlasčenja koja je Tribunal morao imati da bi resio ovaj izuzetno tezak spor. Vidi Odluku, paragraf 38. I same strane su se borile sa ovim pitanjem tokom dvadeset-jednodnevne Dejtonske konferencije, da bi pregovori o Brckom konacno krahirali pred sam kraj Konferencije. Stoga je na neki nacin finalna faza arbitraznog postupka zapravo i finalna faza procesa mirovnih pregovora u Dejtonu. Da bi se ovaj proces priveo kraju, strane (ukljucujuci Bosnu i Hercegovinu i oba entiteta) su se izricito slozile da ce arbitrazna odluka predsedavajućeg arbitra biti "konacna i obavezujuca" i da ce je strane "primeniti bez odlaganja." Vidi Aneks 2 Dejtonskog sporazuma i Odluku, paragraf 5.
3. Opste je glediste da postoje tri osnovne mogucnosti. Jedna je da se Brcko dodeli Federaciji, koja tvrdi da polaze pravo na osnovu sledecih kljucnih razloga: (a) da je istorijski gledano, opstina Brcko bila uglavnom naseljena Bosnjacima i Hrvatima, kao i da je bila vitalan severni prolaz iz centralne Bosne ka Evropi; (b) da bi bilo beskrupulozno da RS zadrzi iskljucivu kontrolu nad gradom koji su Srbi zauzeli i "etnicki ocistili" tokom rata i (c) da bi jedini pravedni rezultat bio dodeliti Brcko Federaciji.

Druga mogucnost je da se prihvati tvrdnja RS da polaze pravo na trajno upravljanje usled toga sto, bez obzira na istorijski aspekt, koridor u oblasti Brcko duz reke Save predstavlja vitalnu stratesku vezu izmedu dva dela RS. Republika Srpska tvrdi da bi bilo koja promena u odnosu na njeno iskljucivo pravo posedovanja dovela do krsenja navodnog principa o teritorijalnom kontinuitetu, kao i dejtonskog cilja da se RS dodeli kontrola nad 49% teritorije BIH.

Trece, prethodne odluke Tribunala su nagovestile mogucnost da bi duhu Dejtonskog sporazuma najvise odgovarala varijanta prema kojoj se Brcko izuzima iz iskljucive kontrole ijednog entiteta i stavlja pod upravu nezavisne Vlade Distrikta pod ekskluzivnim suverenitetom BIH. Vidi Odluku, paragraf 103-104 i Konacnu odluku, paragraf 27.

4. U cilju iznalazenja pravednog i pravicnog resenja ovog spora koje bi bilo u duhu Dejtonskog sporazuma, prethodne dve odluke Tribunala su (a) stvorile medunarodni rezim nadzora u oblasti Brcko sa ciljem da se strane usmere ka postovanju Dejtonskog sporazuma i (b) suzile predmet spora i koncentrisale ga na jedno sustinsko pitanje. Tacnije, na osnovu arbitraznih rasprava vodenih 1997. i 1998. godine Tribunal je ustanovio da je RS nakon Dejtona, a tokom

perioda svoje kontrole nad oblasti Brcko, "sistematski odbijala da sprovede (zapravo, krsila) Dejtonski sporazum u oblasti Brcko." Dopunska odluka, paragraf 21. Odlukom iz 1998. godine je RS izricito upozorena da ce u konacnoj rundi arbitraznih rasprava krajem godine morati "aktivnim delovanjem jasno da dokaze da je zaista promenila svoju orijentaciju i opredelila se za trajni program punog sprovođenja Dejtonskog sporazuma," ukljucujuci konkretne dokaze vezane za "znacajne nove rezultate u pogledu povratka bivskih stanovnika Brckog" i "cvrstu podrsku multi-etnickim vladinim ustanovama" koje su u to vreme bile formirane pod medunarodnim nadzorom. Tribunal je izricito naglasio da ce prilikom arbitraznih rasprava 1999. godine "ocekivati da od RS dobije dokaze vezane za aktivan i dosledan program promene orijentacije i postovanja propisa," te da ce Tribunal, ukoliko do toga ne dode, biti prisiljen da "oslabi pozicije RS u oblasti Brcko." Stoga, osnovno pitanje pred Tribunalom sada predstavlja da li je na raspravama u Becu od 8. do 17. februara 1999. godine RS u dovoljnoj meri ispunila svoj teret dokazivanja.

5. Smatramo da je sazeo trenutak za konacnu odluku o buducem upravljanju oblasti Brcko. Oba entiteta su trazila da Tribunal donese konacnu odluku sada. Stavise, na nedavnoj raspravi je receno da, uprkos dejtonskom cilju da se raseljena lica vrate svojim predratnim domovima, srpska raseljena lica u Brckom se vremenom sve vise vezuju za to mesto, dok Bosnjaci i Hrvati iz Brckog gube nadu na povratak u Brcko i sele se u druga podrucja. Stoga, bilo kakvo odlaganje u arbitraznom postupku ce i dalje smanjivati sanse za etnicku reintegraciju u oblasti Brcko. Supervizor je takode naglasio da ce do donosenja Konacne odluke, biti takoreci nemoguće ubediti kako drzave donatore, tako i privatne investitore da uloze sredstva u preko potrebno ekonomsko ozivljavanje ove stagnantne oblasti. Konacno, verovatno je da ce dalje odlaganje finalne odluke po ovom pitanju -- jedinom preostalom neresenom pitanju nakon Dejtona -- predstavljati prepreku za razvoj cele BIH.

II. REZIME ZAKLJUCAKA

6. Tokom rasprava u Becu 1999. godine RS nije ispunila zahteve Dopunske odluke od 15. marta 1998. godine u pogledu trazениh dokaza. Umesto da predstavljeni dokazi demonstriraju "aktivan i dosledan program promene orijentacije i postovanja (Dejtonskog sporazuma i prethodnih arbitraznih odluka) tokom 1998. godine," oni su pokazali da su, i pored dobrih namera premijera RS Milorada Dodika, tokom 1998. godine srpsko politicko vodstvo koje je imalo direktnu lokalnu kontrolu u Brckom, a narocito pojedinci povezani sa anti-dejtonski orijentisanim strankama kao sto su SDS i SRS, kako lokalno, tako i na nivou entiteta tolerisali, a cini se i podrzavali znacajni stepen opstrukcije ciljeva Dejtonskog sporazuma i Tribunala, posebno u pogledu teznji da se (a) podstakne i omoguci povratak raseljenih lica i izbeglica u njihove predratne domove, (b) potpomogne razvoj demokratskih multi-etnickih ustanova i (c) ostvari saradnja sa medunarodnim rezimom nadzora.
7. Tribunal je takode zakljucio kako se nivo lokalnog opstrukcionizma najverovatnije neće efikasno umanjiti sve dok se anti-dejtonskim politickim elementima, posebno strankama poput SDS-a i SRS-a koje predvodi novoizabrani Predsednik RS Nikola Poplasen, dozvoljava da zadrze dominantnu ulogu u delu oblasti Brcko koji se nalazi u okviru RS. Zapravo, da su pro-dejtonski orijentisane strukture mogle da sprovedu svoje programe u Brckom

tokom protekle godine, sadasnja odluka Tribunala da zatrazi promenu u upravi verovatno ne bi bila potrebna, ali nepomirljivost SDS-a i SRS-a nije ostavila Tribunalu drugi izbor.

8. Posto se sve strane jednoglasno slazu da medunarodni rezim nadzora mora neograniceno ostati na snazi u oblasti Brcko, logicno je dozvoliti da se neophodna promena obavi prema dobro isplaniranom rasporedu, kako bi se izbegle iznenadne promene koje mogu nepotrebno da pogorsaju situaciju. Supervizor ce biti zaduzen da isplanira i sprovede nize opisane promene u narednih nekoliko meseci, a svako odbijanje saradnje u implementaciji njegovog programa ce biti ostro kaznjeno, sto podrazumeva i krajnju mogucnost da se Brcko stavi pod iskljucivu kontrolu jednog entiteta. Vidi paragraf 65-68, dole. U meduvremenu, do implementacije plana Supervizora o Distriktu, ostace na snazi medu-entitetska granica, postojeći zakoni i vladine strukture, ukljucujuci one koje se odnose na isplatu plata sluzbenicima. Vidi paragraf 39 dole.
9. Na osnovu obaveza koje su preuzeli BIH i oba entiteta u pogledu "neodloznog sprovođenja" odluke Tribunala, i od dana koji odredi Supervizor, smatra se da su entiteti delegirali sva svoja ovlasćenja vezana za upravljanje u predratnoj opštini Brcko novoj ustanovi -- multi-etnickoj demokratskoj vladi poznatoj kao "Brcko Distrikt Bosne i Hercegovine" pod ekskluzivnim suverenitetom Bosne i Hercegovine. Pravni efekat ce se sastojati u trajnom prestanku ovlasćenja oba entiteta na teritoriji opštine i njenom ponovnom uspostavljanju u obliku jedinstvene administrativne jedinice.
10. Kao ustanova koja postoji pod suverenitetom Bosne i Hercegovine, nova vlada Distrikta ce spadati pod nadležnosti zajednickih ustanova BIH, onako kako su te nadležnosti navedene u Ustavu BIH. Sve druge funkcije vezane za upravljanje na teritoriji opštine Brcko ce, po delegiranju od strane entiteta, ostvarivati iskljucivo vlada Distrikta, uz koordinaciju sa vladama oba entiteta koja ce se vrsiti pod nadzorom. Vidi paragraf 43 dole. Supervizor ce biti zaduzen za sveukupnu koordinaciju, kao i za izdavanje potrebnih direktiva kako bi se osiguralo da entiteti ispune svoje obaveze u odnosu na novi Distrikt. Supervizor moze ovu nadležnost delegirati odgovarajucoj ustanovi BIH. Ovom odlukom se entitetima nalaze da neodlozno sprovedu sve direktive, propise ili naloge koje izda Supervizor ili ustanova koju on opunomoci. Tribunal je siguran da je ovakvo resenje potpuno u skladu sa Ustavom BIH. Vidi paragrafe 58-62 dole.
11. Po uspostavljanju novog Distrikta, njegova celokupna teritorija (tj. predratna opština Brcko) ce postati zajednicka svojina (tzv. condominium) koja istovremeno pripada i jednom i drugom entitetu: teritorija RS ce obuhvatati celu opštinu, sto vazi i za teritoriju Federacije. Pa ipak, entiteti nece imati nikakvih ovlasćenja unutar granica Distrikta, kojim ce upravljati unitarna vlada. Postojece zakonodavstvo entiteta nastavice da se primenjuje na teritoriji Distrikta sve dok ne bude modifikovano odlukom Supervizora ili Skupštine Distrikta, a medu-entitetska granica ce postojati u Distriktu sve dok Supervizor ne odredi da vise nema pravnog znacaja, te da se moze ukinuti. Vidi paragraf 39 dole. Nece se dozvoliti nikakva podela Distrikta na etnickoj osnovi.
12. Razmotrivši sav dokazni materijal, Tribunal je zakljucio da ce novi plan o Distriktu adekvatno zastititi legitimne interese oba entiteta i medunarodne zajednice. Vidi paragraf 50-57 dole.
13. Dejtonski sporazum zahteva da oba entiteta "bez odlaganja sprovedu" ovu "konacnu i obavezujucu" odluku Tribunala. U slucaju nepridrzanja, Supervizor ce biti ovlasćen da donese odgovarajuce korektivne mere. Pored toga,

ovaj Tribunal ce nastaviti da postoji sve dok Supervizor, uz odobrenje Visokog predstavnika, ne obavesti Tribunal : (a) da se oba entiteta u potpunosti pridrzavaju svojih obaveza da podrze uspostavljanje novih ustanova opisanih u ovoj Odluci i (b) da te ustanove funkcionisu efikasno i, po svemu sudeci, trajno, na teritoriji opstine Brcko. Do dobijanja takvog obavestenja, Tribunal ce zadržati ovlascenje da, u slucaju ozbiljnog nepridrzavanja odredbi od strane jednog entiteta, po potrebi modifikuje ovu Konacnu odluku, i tako, na primer, deo Distrikta ili ceo Distrikt stavi pod iskljucivu kontrolu drugog entiteta.

III. POTREBA ZA PROMENOM UPRAVE

14. Zahvaljujuci naporima Supervizora, koji je stigao u Brcko u aprilu 1997., doslo je do progressa u implementaciji Dejtonskog sporazuma. Kao glavni primer navodimo opste misljenje da je putem zajednickih napora Visokog predstavnika i Supervizora postignut veliki napredak po pitanju slobode kretanja, odnosno mogucnosti gradana BIH da se krecu preko teritorije RS u oblasti Brcko. Ovo je veliki uspeh, delimicno usled toga sto doprinosi trgovinskom prometu i stimulaciji privreda oba entiteta.
15. Takode je postignut odredeni napredak u pogledu uspostavljanja multi-etnickih ustanova u Brckom. Posebno treba istaci da je konstantno i revnosno nadgledanje medunarodnih policijskih snaga (IPTF) dovelo do uspostavljanja jedine multi-etnicke policije u RS u ovom trenutku. Nadamo se da ce druge zajednice u Republici Srpskoj i Federaciji moci da slede ovaj primer.
16. Sa druge strane, u pogledu najvaznijeg Dejtonskog cilja -- povratka izbeglica i raseljenih lica u njihove predratne domove -- rezultati postignuti u Brckom su daleko ispod osnovnog standarda navedenog u paragrafu 21 Dopunske odluke od 15. marta 1998. Tacno je da je, skoro iskljucivo zahvaljujuci naporima medunarodne zajednice, usko gledano postignut odredeni uspeh u pogledu povratka: na teritoriji RS juzno i zapadno od grada Brcko 1997. i 1998. godine se vratilo dovoljno Bosnjaka i Hrvata da bi vlasti RS mogle da tvrde da u oblasti Brcko ima vise povratka nego u bilo kojoj drugoj opstini na teritoriji RS. Ali, ovo je u sustini jadona pohvala: rezultat, sam po sebi, ne demonstrira postojanje "aktivnog i doslednog programa vezanog za promenu orijentacije i postovanje Dejtonskog sporazuma."
17. Osim toga, kao sto je dalje navedeno, lokalno politicko vodstvo je ozbiljno onemogućavalo razvoj demokratske administracije u Brckom.

A. Realni i politicki faktori koji sprecajaju dvosmerni povratak

18. Analiza povratka lica u oblasti Brcko mora poceti od potrebe za dvosmernim povratkom. Posle etnickog ciscenja Brckog u toku rata, grad Brcko je de facto postao sto procentno srpski grad, pri cemu su srpska raseljena lica dosla u velikom broju iz drugih delova Bosne i Hrvatske. To je dovelo do toga da je danas u Brckom smesteno oko dvadeset i sest hiljada srpskih raseljenih lica, uglavnom u stanovima i kucama ciji su zakonski vlasnici, Bosnjaci i Hrvati, proterani tokom procesa ciscenja. Supervizor se mudro opredelio protiv masovnog iseljavanja tih lica iz njihovih novih domova, ali prakticno gledano, jedna bosnjacka porodica se ne moze vratiti u svoju bivsu kucu u Brckom dok se porodica srpskih raseljenih lica odatle ne iseli. Ukratko, dok se znacajan broj srpskih raseljenih lica ne preseli i tako oslobodi stambeni prostor povratnicima

bosnjackog i hrvatskog porekla, Brcko nece povratiti svoj predratni multi-etnicki sastav.

19. Politicka stvarnost je takva da je napredak ka programu dvosmernog povratka ozbiljno onemogucavan od strane raznih srpskih, anti-dejtonski nastrojjenih grupa, narocito Srpske demokratske stranke (SDS) koju su ranije predvodili dr Radovan Karadzic i Momcilo Krajisnik i cije je sediste tokom rata bilo na Palama. Kao sto je Tribunal naglasio u svojoj Dopunskoj odluci (paragraf 7), glavna namera SDS-a i njenih radikalnih saveznika iz Srpske radikalne stranke (SRS) je bilo ocuvanje etnicki ciste srpske oblasti Brcko, sto jasno prkosi osnovnom cilju Dejtonskog sporazuma. Pre godinu dana Tribunal je zakljucio da su tokom 1997. godine zvanicnici SDS-a u Brckom ozbiljno sprecavali proces povratka izbeglica. Id.
20. U vezi sa paragrafom 21 Dopunske odluke postavlja se sledece pitanje: da li su se tokom 1998. godine uslovi dovoljno promenili da bi se opravdalo dalje upravljanje oblasti Brcko od strane RS? Kao sto je receno pre godinu dana, pocetkom 1998. godine postojala je nada da ce kontrola Brckog od strane radikalnih snaga SDS-a oslabiti dolaskom na vlast pro-dejtonski orijentisanih snaga na celu sa (izmedu ostalih) Miloradom Dodikom, novopostavljenim premijerom koji je izabran uprkos protivljenju SDS-a. Nazalost, iako je g. Dodik cinio napore u pravom smeru tokom 1998. godine, postoje znacajni dokazi da su lokalne snage SDS-a zadrzale svoju kontrolu u oblasti Brcko tokom cele godine i spreccile pro-dejtonski orijentisane grupe, ukljucujuci tzv. koaliciju "Sloga," da sprovedu istinske promene.
21. Relativno je jasno da su vladajuce anti-dejtonske snage u Brckom bile ohrabrene dolaskom na vlast Nikole Poplasena, izrazito radikalnog vode SRS-a, koji je pre pet meseci izabran za predsednika Republike Srpske. G. Poplasen je tokom vremena jasno stavio do znanja da je izrazito blizak najljucim protivnicima Dejtona medu srpskim nacionalistima, medu kojima je i Vojislav Seselj (voda SRS u SRJ), te da podrzava otcepljenje RS i njeno pripajanje Srbiji, a ne nezavisnu Bosnu. On je izjavio da takvo pripajanje smatra "neizbeznim." U toku poslednjih pet meseci g. Poplasen je revnosno radio na tome da onemoguci g. Dodika u daljem obavljanju funkcija, i time podrivao sprovođenje Dejtonskog sporazuma u oblasti Brcko. Stavise, samo nekoliko dana pre donosenja ove Konacne odluke u stampi je citirana izjava g. Poplasena u kojoj preti da ce na nepovoljnu odluku u ovom postupku odgovoriti vojnim putem. On je nedavno takode odbio da sprovede odluke Visokog predstavnika vezane za civilnu komandu vojnim snagama RS. Ovakvi postupci su ucvrstili misljenje Tribunala da je neophodna promena u odnosu na kontrolu RS u Brckom. Stavise, g. Poplasen mora da snosi glavnu odgovornost za ishod ove odluke. ².

B. Obeshrabrivanje odlaska Srba iz Brckog

22. Multi-etnicki cilj Dejtona se moze postici samo ukoliko odgovorne vlasti bona fide stimulisu dvosmerni povratak -- podsticuci one koji nezakonito zive u tudim kucama da iskoriste svoje pravo povratka i tako oslobode stambeni prostor za zakonite vlasnike. Tacno je da Aneks 7 Dejtonskog sporazuma zahteva da strane ne treba da "se mesaju u izbor odredista povratnika," ali pokusaji da se raseljena lica navedu da ostanu tamo gde jesu i nezakonito zadrze tudu imovinu, ne samo da ne olaksavaju povratak, vec predstavljaju krsenje Dejtonskih odredbi.

23. Potpuno je jasno da su tokom 1998. godine radikalni zvaničnici SDS-a u Brckom podsticali srpska raseljena lica i izbeglice u Brckom da ostanu tamo gde jesu bez obzira na to da li je za njih bilo realno moguće vratiti se u svoje domove. Pri tome, koristili su argument da bi bilo opasno napustiti Brcko i oslabiti postojeću srpsku kontrolu nad gradom Brcko. Staviše, ovaj argument je koriscen tokom citave 1998. godine uprkos jasnom zahtevu Tribunala u martu 1998. godine da se ovaj pristup promeni.
24. Kao primer navodimo da je u julu 1998. godine, cetiri meseca posle donosenja Dopunske odluke, srpski gradonacelnik Brckog, pristalica SDS-a, davao javne izjave (navedene u sredstvima javnog informisanja pod kontrolom RS) o tome da ne bi bilo pametno da Srbi napuste grad Brcko i vrata se u Federaciju. Dva meseca kasnije, u septembru, clan Izvrsnog odbora Brckog i pristalica SDS-a je na velikom skupu srpskih raseljenih lica u Brckom apelovao da se zaboravi bilo kakva pomisao na odlazak iz te oblasti. Takode, na "seminarima" za raseljena lica koji su odrzavani u toku godine lokalni zvaničnici su uglavnom zagovorali ostajanje u Brckom u tudim kucama, umesto povratka u svoje domove. Osim toga, mozda je znacajno i to da je, iako su zvaničnici RS tvrdili kako je svakoj opštini RS nalozeno da pripremi plan za podsticanje povratka, Brcko bila jedna od malobrojnih opština koja nije postupila po ovoj direktivi.
25. Navedeni propusti i onemogucavanja su ocigledno postigla zeljeni rezultat. Prema podacima UNHCR-a, vise od 7.600 Srba se 1998. zvanično vratilo u Federaciju iz raznih delova RS. Od tog broja, najmanje 4.000 Srba se vratilo u Sarajevski kanton, gde je pre rata zivelo otprilike 125.000 Srba. Ali, povratak lica iz Brckog u Federaciju je bio zanemarljiv. Od priblizno 26.000 srpskih raseljenih lica u Brckom, samo su 142 srpske porodice podnele zahtev za povratak u Federaciju; mnogo manje ih se zapravo preselilo. Prema izjavi jednog lokalnog srpskog zvaničnika, tokom dve godine, 1997-1998, samo devet Srba je napustilo Brcko da bi se vratilo u Federaciju. Postoje podaci o tome da iako je otprilike 3.500 porodica srpskih raseljenih lica doslo u Brcko iz Sarajeva, samo dvadeset i tri porodice je podnelo zahtev za povratak, od kojih se samo cetiri zapravo i vratilo. Ukratko, skoro je potpuno sigurno da je broj povratnika iz Brckog bio daleko manji nego sto bi bio da su lokalni zvaničnici pokusavali da sprovedu odredbe Dejtonskog sporazuma.³

C. Obeshrabrivanje povratka Bosnjaka i Hrvata u Brcko

26. Dopunska odluka od 15. marta 1998. godine (u paragrafu 7) naglasava da je tokom 1997. godine "postojalo sistematsko zastrasivanje svih Bosnjaka i Hrvata koji su ispitivali mogucnost povratka u svoje bivse domove u oblasti (Brcko)," pri cemu je ponovo ocigledan motiv bilo ocuvanje "etnički čistog" srpskog regiona. Usled toga, iako su neki Bosnjaci i Hrvati uspeali da se vrata u region tokom 1997. godine, uglavnom su se vracali u ruralna podrucja juzno i zapadno od grada Brcko. Niko se nije vratio u sam grad.
27. Iako je Dopunska odluka (u paragrafu 21) zahtevala od lokalnih vlasti u Brckom da otpocnu "aktivan i dosledan program promene orijentacije" tokom 1998. godine, u stvarnosti je postignuto mnogo manje. Zastrasivanje potencijalnih povratnika nije bilo tako otvoreno kao 1997. godine, ali se i dalje nastavilo u raznim oblicima tokom 1998. godine. Kao sto je navedeno dole, iako je merodavnim vlastima podneto otprilike devet hiljada zahteva Bosnjaka i Hrvata za povratak u Brcko, samo mali deo potencijalnih povratnika se zapravo vratio.

28. Kao što se i moglo očekivati, malo je čvrstih dokaza o zvaničnom podsticanju zastrasivanja, ali rezultati jasno ukazuju na ozbiljan nedostatak političke volje da se spreče takva zastrasivanja. Na primer, u dvanaest odvojenih navrata u toku 1998. godine (na Klancu, na Ivicima, u Gluhakovcu i na Merajama) srpski demonstranti su se okupili da bi protestovali, uznemiravali bosnjake i hrvatske povratnike i sprečavali međunarodne zvaničnike da označe kuće. Postoje dokazi o tome da su neke od ovih demonstracija bile "orkestrirane" od strane radikalnih grupa. Jedna od taktika je bila da "grubijani" okupe veliki broj srpskih demonstranata, tražeci da žene i deca stanu u prvi red kako bi otezali moguće intervencije policije protiv demonstranata. Iako je policija u svakoj prilici dolazila na mesto događaja i sprečavala fizičke napade, povratnici su bili dovoljno zastrašeni da se niko nije vratio kućama. Interesantno je da u ovim incidentima nije bilo hapšenja.
29. Podaci govore i o tome da je dolazilo do raznih etnički motivisanih zločina protiv Bosnjaka i Hrvata, čiji počinioci takođe nisu bili krivično gonjeni. U jednom od slučajeva, jedan od malobrojnih Bosnjaka koji je pokušao da se vrati u grad Brčko 1998. godine (bivši vlasnik radnje koji je imao hrabrosti da dovede sa sobom ženu i cerku) je dva puta bio meta bombaskih napada: jedna granata je bacena na njegovu radnju, a druga na automobil. Ovaj incident nije doveo do hapšenja, a žrtva je mudro odustala od namere da se vrati.
30. Što se tiče toga da li su lokalne vlasti odgovorne za to što takoreći nije bilo povratka u grad Brčko, posebno se izdvaja jedna činjenica: uz velike napore supervizoru Farandu je poslo za rukom da organizuje multi-etničku vladu u Brčkom, čime je određeni broj Bosnjaka i Hrvata, članova lokalne vlade, bio dopunski motivisan da se vrati u svoje domove u gradu Brčko (kako bi bili bliže poslu), ali su lokalni srpski zvaničnici jednostavno odbili da sprovedu naloge ambasadora Faranda i omogućе svojim kolegama povratak u rodni grad.
31. Na osnovu toga, broj povratka u oblast Brčko se zapravo smanjio tokom poslednjih šest meseci 1998. Ta činjenica sama po sebi ukazuje na očigledan neuspeh lokalnih vlasti u Brčkom da ispune zahteve navedene u paragrafu 21 Dopunske odluke.

D. Odsustvo podrške funkcionisanju lokalne multi-etničke vlade

32. Dopunska odluka (u paragrafu 21) nalaze lokalnim zvaničnicima u Brčkom da pruže "čvrstu podršku multi-etničkim vladinim ustanovama" koje se uspostavljaju pod međunarodnim nadzorom, što lokalne vlasti očigledno nisu učinile. Pre svega, multi-etnička administracija nije bila formirana do 31. decembra 1997. godine, prvobitnog roka postavljenog od strane supervizora Faranda. Ona, stavise, nije bila uspostavljena sve do avgusta 1998. godine, nakon još dva propuštena roka. Još problematičnije je to što je, i pored određenog stepena formalnog ili javno deklarisanog postovanja zahteva za uspostavljanje tih ustanova, lokalno rukovodstvo svojim stavom i postupcima onemogućavalo stvarno multi-etničko upravljanje, bar dok nije izvršen pritisak od strane međunarodne zajednice.
33. "Nedostatak podrške multi-etničkim vladinim ustanovama" se kretao od manjeg opstrukcionizma do ozbiljnog kršenja naloga supervizora Faranda. Iako je citav niz takvih slučajeva dokumentovan, navescemo samo nekoliko primera. Odnosi između gradonačelnika (Srbina) i dvojice njegovih zamenika (Bosnjak i Hrvat) su bili narušeni time što se gradonačelnik nije pridržavao zahteva da pisma

opstinskoj skupštini, pored njega, potpisu i njegovi zamjenici, kao i njegovim odbijanjem da dopusti zamjenicima da na dnevni red Izvršnog odbora stave pojedina pitanja. Jednoglasno glasanje Srba, kako u Izvršnom odboru, tako i u Skupštini, je zapravo sprecilo oba tela da resavaju pitanja koja su im prema nalozima Supervizora i odlukama ovog Tribunala bila stavljena u delokrug. Lokalno rukovodstvo je takode sprecilo etnicku integraciju u nizim redovima uprave Brckog. Ovi, kao i drugi dokazi, jasno potvrduju sistematski otpor, a ne podrsku razvoju demokratskih multi-etnickih ustanova u Brckom. Ta cinjenica sama po sebi zahteva promenu u upravljanju oblasti Brcko.

IV. OSNOVNA STRUKTURA NOVOG DISTRIKTA

34. Posto je vec (u paragrafu 9 gore) naveden kljucni zakljucak Tribunala da se u roku koji odredi Supervizor (nadamo se do 31. decembra 1999. godine) moraju formirati nove vladine ustanove putem konkretnih mera preduzetih od strane BIH i oba entiteta, sada cemo izloziti osnovni plan za novi "Brcko Distrikt Bosne i Hercegovine" ili (neformalno) za "Vladu Distrikta." Kao sto je navedeno u paragrafima 9 i 10, posto ce vlada Distrikta postojati kao ustanova pod suverenitetom BIH, nalazice se pod kontrolom BIH u onim oblastima koje spadaju u nadleznosti zajednickih ustanova BIH, dok ce u pogledu ostalih pitanja vlada Distrikta funkcionisati po principu samouprave (uz potrebnu koordinaciju izmedu vlada dva entiteta i Distrikta koju ce obavljati Supervizor).
35. Iako Tribunal ovim objavljuje svoju konacnu odluku u pogledu osnovnog plana o novom Distriktu, mozda je u ovom trenutku ipak preuranjeno (kao sto je objasnjeno u Delu VIII dole) donositi konacno resenje o nekim aspektima novog sistema uprave. Ti aspekti se razmatraju u Aneksu ove Odluke, a zainteresovanim stranama se daje mogucnost da u roku od sezdeset dana podnesu svoje komentare na Aneks. Nasuprot tome, sva druga resenja izlozena u samoj Konacnoj odluci su konacna i obavezujuca, te se na njih ne mogu podnositi dopunske primedbe.
36. Osnovni koncept je da se stvori jedinstvena, unitarna, multi-etnicka demokratska vlada koja ce sirom podrucja predratne opstine Brcko imati sve one nadleznosti koje su ranije imala oba entiteta i tri opstinske vlade. Vlada Distrikta ce se u sustini sastojati od: (a) Skupštine Distrikta, zakonodavnog tela cije se clanstvo bira putem demokratskih izbora koje zakazuje Supervizor; (b) Izvršnog odbora koji bira Skupština; (c) nezavisnog sudstva koje se sastoji od dva suda -- prvostepenog i drugostepenog, i (d) ujedinjene policije pod jedinstvenom komandnom strukturom, sa istovetnim uniformama i oznakama, potpuno nezavisne od policijskih struktura u entitetima.
37. Sve zainteresovane strane su se slozile (kao sto je ranije navedeno) da se rezim nadzora uspostavljen Odlukom mora nastaviti, s tim sto se ovlasenja i nadleznosti Supervizora moraju povecati i geografski prosiriti u skladu sa Konacnom odlukom i Aneksom. Rezim nadzora se nastavlja sve dok ga ne obustavi Upravni odbor Saveta za implementaciju mira (PIC).
38. Prva nova duznost Supervizora se sastoji u imenovanju zajednicke komisije za implementaciju koja ce mu pomoci u pripremi novog "Statuta vlade Distrikta" kao i detaljnog plana i roka za formiranje vlade Distrikta. Supervizor, po svom nahodenju, moze odluciti da odabere i ukljuci u komisiju predstavnike BIH, oba entiteta i postojece vlade Brckog, te mu se u vezi ovoga preporucuje da po potrebi trazi strucno misljenje eksperata.

39. Zakoni koji sada vaze u delu opštine Brcko koji pripada RS, kao i u delu koji pripada Federaciji, ce nastaviti da se primenjuju sve dok se ne pregledaju, usklade i odobre od strane Supervizora ili od nove Skupštine Distrikta, uz prethodno odobrenje Supervizora. Kada Supervizor zakljuci da medu-entitetska granica u okviru Distrikta vise nema pravnog znacaja, ona ce prestati da postoji na teritoriji Distrikta. Ukoliko ne bude drugacije regulisano nalozima Supervizora, postojece vladine strukture ostaju na snazi do formiranja Vlade Distrikta. Pored toga, postojece obaveze entiteta koje se odnose na prava kao sto su plate i penzije ostaju na snazi dok Supervizor ne odluci drugacije. BIH, entiteti i postojece opštinske vlade nece preduzimati nikakve mere koje bi onemogućile formiranje Distrikta.
40. Plan Supervizora o implementaciji mora obezbediti prekid svih veza izmedu entiteta i nove policije Distrikta, koja ce morati da se prosiri i pripremi za obavljanje svojih funkcija sirom teritorije Brckog. Predstavnici policijskih i bezbednosnih sluzbi entiteta ne smeju ulaziti u Distrikt u zvaničnoj funkciji, niti policijsko osoblje Distrikta moze primati naredjenja od predstavnika bilo kog entiteta ili politicke stranke, osim u slucajevima kada to pismenim putem izricito odobre IPTF ili Supervizor.
41. Od dana koji odredi Supervizor, ni jedan od entiteta nece dozvoliti svojim vojnim ili drugim oruzanim snagama, ili pratecim objektima, da budu stacionirani na teritoriji Distrikta. Uzimajuci u obzir da je mozda pozeljno dozvoliti postepeno smanjivanje postojećeg vojnog prisustva u opštini Brcko, Supervizor je ovlasćen i dužan da zajedno sa SFOR-om pripremi raspored postepenog povlacenja vojnih snaga i objekata. Medunarodna zajednica se ohrabruje da pruži finansijsku pomoc entitetima u realizaciji tog premestanja.
42. Tribunal se slaze s tim da RS moze ponekad imati legitimnu potrebu da prebacuje svoje vojne snage i opremu preko teritorije Distrikta. Za sada nastavlja da vazi postojeći regulatorni rezim SFOR-a, kojim se takav premestaj dozvoljava jedino uz prethodno odobrenje SFOR-a. U daljem periodu premestaji ce se obavljati isključivo u skladu sa zakonima BIH i Distrikta.
43. Tribunal je svestan da ce postojati potreba za koordinacijom izmedu vlada BIH, entiteta i Distrikta u vezi brojnih pitanja, ukljucujuci ucesce u troskovima i prihodima. Supervizor ce biti zaduzen da obavlja ovu koordinaciju, a u slucaju nepostojanja dogovora, nalozi entitetima da preduzmu odgovarajuće mere u pogledu Brckog. Supervizor moze, ukoliko zeli, preneti ovu nadležnost na neku već postojeću ustanovu BIH ili na novu ustanovu koja se formira u tu svrhu. Entitetima se ovim nalaze da se pridržavaju i bez odlaganja sprovedu sve direktive, propise ili odluke o koordinaciji koje izda Supervizor ili telo koje on opunomoci.
44. Tribunal ocekuje da ce se, uz povećanje stepena demokratije u oblasti Brcko i smanjenje zastrasivanja i propagande protiv povrataka, kao i uz aktivniju podršku programa povrataka od strane Federacije, umanjiti postojeće predrasude srpskih raseljenih lica u vezi povratka u predratne domove i istovremeno povećati odliv raseljenih lica iz Brckog, sto ce olaksati proces dvosmernog povratka. Pored toga, moze se osnovano očekivati da ce se, uz povećani broj povrataka raseljenih lica iz oba entiteta, ublaziti radikalno nacionalisticko raspoloženje u oba entiteta, te tako smanjiti opšta napetost u Bosni i Hercegovini⁴.
45. Sto se tice mudrosti pristupa o novom Distriktu, Tribunal je ohrabren cinjenicom da je znacajan broj razumnih ljudi iz svih etnickih zajednica Bosne i Hercegovine

sa entuzijazmom podrzao ovo resenje. Uvazeni pravnici, akademici i clanovi umerenih politickih stranaka koji predstavljaju sve tri glavne etnicke grupe smatraju da je novi plan o Distriktu najbolje resenje za Brcko.

46. Iako prepusta Supervizoru planiranje vremenskog rasporeda, Tribunal se nada i ocekuje da ce odredene komponente nove vlade Distrikta u najvecoj meri profunkcionisati do 31. decembra 1999. ili nekoliko meseci nakon toga.

V. PREPORUKE VISOKOM PREDSTAVNIKU I MEDUNARODNOJ ZAJEDNICI

47. Tribunal podvlaci da se ciljevi Dejtonskog sporazuma u pogledu raseljenih lica i izbeglica u oblasti Brcko mogu ostvariti samo uz stvarne napore da se uklone sve prepreke i aktivno podstakne povratak u Federaciju srpskih raseljenih lica koja sada zive u Brckom. Iako je Sarajevska deklaracija od decembra 1997. godine zahtevala znacajan progres u ovom pogledu, sto je bio slucaj i sa paragrafom 22 Dopunske odluke Tribunala, prema izvestaju UNHCR-a, Federacija je postigla daleko manje od zadatih ciljeva. Usled toga, Tribunal, nezavisno od toga da li na to ima pravo ili ne, daje sebi slobodu da Visokom predstavniku preporuci donosenje daljih odgovarajucih mera kako bi Federacija: (a) pruzila srpskim raseljenim licima iz Brckog neodloznu i prioritetnu pomoc u povracaju njihove imovine u Federaciji; (b) po povratku u Federaciju obezbedila tim licima posao i licnu sigurnost; (c) obezbedila srpskim povratnicima razumni nivo lokalne politicke kontrole i ekonomskog ucesca u relevantnim oblastima Federacije, narocito ukljucujuci Sarajevski kanton i opstine Ilijas, Ilidza, Vogosca i Visoko; i (g) smanjila prisustvo snaga Armije i HVO na onim podrucjima gde se one mogu smatrati pretnjom povratku Srba, ukljucujuci opstine Gradacac, Srebrenik, Lukavac, Orasje, Jajce i Drvar. Posto najveći broj srpskih raseljenih lica u Brckom potice iz susednog Posavinskog regiona, Tribunal preporucuje Visokom predstavniku i Supervizoru da zajednickim naporima eliminisu opstrukcionizam lokalnih zvanicnika koji sprecavaju povratak izbeglica. Dalje se preporucuje da, ukoliko Federacija ne stvori uslove za povratak Srba u Sarajevo, Visoki predstavnik razmotri mogucnost dodatnih medunarodnih direktiva u bivsim srpskim predgradima Sarajeva.
48. U slucaju da Visoki predstavnik postavi Federaciji dopunske zahteve za podrsku povratka Srba iz Brckog, Supervizor je ovlascen da prilikom planiranja rokova za uspostavljanje vlade Distrikta, uzme u obzir stepen ispunjavanja tih zahteva od strane Federacije (ukljucujuci i sve ostale faktore koje bi mogao smatrati relevantnim).
49. Posto je ocigledno da opsta ekonomska kriza i visoka stopa nezaposlenosti predstavljaju jedan od glavnih uzroka napetosti u oblasti Brcko, apeluje se da sve relevantne medunarodne ustanove pruzi podrsku i pomoc Supervizoru u naporima da se revitalizuje privreda Distrikta, kako bi se smanjila napetost u ovoj oblasti i unapredili interesi medunarodnog mira. Finansijska podrška medunarodnih donatora kao sto su Evropska unija, Svetska banka, Sjedinjene Drzave i Evropska banka za obnovu i razvoj je narocito vazna u sprovođenju ovog plana, te se ovim oni ljubazno pozivaju da Supervizoru pruzi svu neophodnu podrsku u naporima usmerenim ka privrednom ozivljavanju.

VI. ZASTITA RAZNIH RELEVANTNIH INTERESA

50. Donoseći svoju odluku, Tribunal je razmotrio interese oba entiteta, onako kako su ih predstavili pravni zastupnici tokom nekoliko rasprava. Tribunal smatra da će novi plan o Distriktu adekvatno zaštititi te interese.

A. Interesi Republike Srpske

51. U toku prethodnih rasprava RS je navela tri interesa koja navodno treba zaštititi. Prvo, tvrdi se da Dejtonski sporazum priznaje određeni pravni princip ili princip pravčnosti -- poznat kao princip "teritorijalnog kontinuiteta" -- koji, ukoliko bi se primenio od strane ovog Tribunala, zahteva da Posavinski koridor, koji se prema mapi iz Dejtona nalazi pod kontrolom RS, ostane u okviru njene teritorije. Pa ipak, kao što je rečeno u Odluci, dejtonsko ovlašćenje arbitra da presece koridor ukoliko to nalazu relevantni principi prava ili pravčnosti potvrđuje da strane u Dejtonu nisu nameravale da principu "teritorijalnog kontinuiteta" daju prioritet u odnosu na druge. Vidi Odluku, paragraf 82. Stavise, iako će prema sadašnjoj odluci teritorijom oblasti Brčko upravljati vlada Distrikta po principu samouprave, teritorija RS zadržava kontinuitet koji je prikazan na dejtonskim mapama. Vidi paragraf 11 gore.
52. RS i dalje tvrdi, kao što je to činila u prošlosti, da je jedan od ciljeva Dejtona bio da teritorija RS nakon Dejtona obuhvati najmanje 49% cele BiH. Pa ipak, ova Odluka ničim ne ograničava taj teritorijalni deo. Stavise, postoje veličina teritorije koja se dodaje RS u skladu sa principom "condominium-a" biti veća od one koja se dodaje Federaciji, procenat teritorijalnog udela RS će se ovom Odlukom povećati.
53. RS i dalje tvrdi da mora zadržati kontrolu nad koridorom usled "strateskih" razloga, kako bi se omogućilo kretanje njenih oružanih snaga iz jednog u drugi deo RS, ali na ovaj argument mogu se navesti bar tri kontra-argumenta. Prvo, kada god RS bude imala legitimnu potrebu da prebacuje svoje vojne snage preko teritorije Distrikta, potrebno je samo da podnese zahtev SFOR-u za dobijanje odgovarajuće dozvole za tranzit. Drugo, dokle god BiH postoji kao jedinstvena i mirna država kao što je predviđeno Dejtonskim sporazumom, RS nema vojnu ili "stratesku" potrebu da kontroliše koridor. Treće i najvažnije, nezavisno od vojnog tranzita, RS i njeni građani će i dalje imati apsolutno neograničeno pravo slobodnog kretanja istočno i zapadno kroz Distrikt, pravo koje će aktivno štiti nova multi-etnička i demokratski orijentisana policija Distrikta. Stoga će željeni koridor ostati otvoren za sve legitimne potrebe, odnosno, biće očuvan legitimni "teritorijalni kontinuitet."

B. Interesi Federacije

54. U prvoj, kao i u Dopunskoj odluci, su već na odgovarajući način predstavljeni razni interesi Federacije. Dominantni interesi o kojima i dalje treba diskutovati su: (1) politički i društveni interes Federacije da onaj deo opštine Brčko koji se nalazi severno i istočno od među-entitetske granice (tj. deo Brčkog pod kontrolom RS) ponovo postane multi-etnička zajednica pod multi-etničkom demokratskom upravom, te se tako omogući bosnjackim i hrvatskim raseljenim licima koja su tokom rata bila oterana iz Brčkog da se vrate svojim domovima i (2) ekonomski interes Federacije da se opština Brčko potpuno otvori za saobraćaj iz Federacije prema severu i jugu, i tako obezbedi severni prolaz ka Hrvatskoj i Evropi.

55. Smatramo da je na osnovnu prethodnog izlaganja ocigledno da ce plan o Distriktu zastititi oba interesa.
56. Sto se tice argumenata u korist prenosnja u Federaciju onog dela opstine Brcko koji se nalazi pod kontrolom RS, oni nisu bez osnova. Zapravo, da se premijer Dodik nije pojavio na sceni pocetkom 1998. godine, Tribunal bi verovatno odobrio zahtev za transfer. Vidi Dopunsku odluku, paragrafi 8-12. Pa ipak, neophodno je da Tribunal razmotri u kojoj je meri Federacija tokom preostalog dela 1998. godine ispunila svoju obavezu da osigura podrsku onim srpskim raseljenim licima koja su zelela da se vrata u svoje bivse domove u Federaciji. Posto su u ovom pogledu postupci Federacije tokom 1998. godine bili nezadovoljavajuci (kao sto je priznalo nekoliko predstavnika Federacije), Tribunal odbija da vlastima Federacije poveri iskljucivu kontrolu nad etnickom reintegracijom u Brckom, sa ili bez nadzora. Smatramo da je pravicije i mudrije staviti to u ruke nove multi-etnicke demokratske vlade Distrikta pod medunarodnim nadzorom.

C. Interesi medunarodne zajednice

57. U ovom trenutku, uz znacajan progres koji je postignut u pogledu slobode kretanja izmedu dva entiteta, medunarodna zajednica daje najveći prioritet povecanju slobode povratka izbeglica i raseljenih lica u njihove predratne domove u BIH. Kao sto je tokom ranijih rasprava potvrdilo nekoliko svedoka, "malo je nade za mir" dok se putem efikasnog programa povratka ne ublaze "nemir i nezadovoljstvo" koji su nastali usled raseljavanja. Vidi Odluku, paragraf 85. Tribunal je zakljucio da ce interesi mira biti najefikasnije zasticeni ukoliko program povratka u Brcko bude stavljen van iskljucive kontrole jednog ili drugog entiteta.

VII. ZAKONITOST PLANA O DISTRIKTU

58. Tribunal smatra da su svi aspekti ovog plana u skladu sa Ustavom BIH iz Dejtona i ne narusavaju njegovu primenu.
59. Plan o Distriktu je u skladu sa ustavnim zahtevom da se Bosna i Hercegovina sastoji od dva i ne vise od dva entiteta. Vidi Ustav, Clan I (3). Posto ce sva teritorija u okviru BIH i dalje pripadati jednom od entiteta, ili pak i jednom i drugom entitetu, BIH ce i dalje imati samo dva entiteta.
60. Sto se tice institucionalnih promena opisanih u ovoj Odluci, Clan III (5) (a) eksplicitno daje pravo BIH da "preuzme nadleznost nad" onim pitanjima "koja su neophodna da bi se ocuvao suverenitet, teritorijalni integritet, politicka nezavisnost i medunarodni subjektivitet Bosne i Hercegovine." Ova odredba takode izricito navodi da se "mogu uspostaviti dodatne ustanove ukoliko je to neophodno za ostvarivanje ove nadleznosti." Kao sto je postalo jasno nakon Dejtona, ovaj spor lako moze da raspiri pokusaje da se Bosna unisti otcepljenjem ili obnovom neprijateljstava. Pod ovim okolnostima, aktiviranje Clana III (5) (a) je prikladno i ujedno neophodno, a stvaranje novog Distrikta opisanog u ovoj odluci dozvoljeno Ustavom.
61. Isto vazi za zahtev po kome ce se, od dana koji odredi Supervizor, smatrati da su oba entiteta prenela sve svoje ingerencije u naznacenoj oblasti na vladu Distrikta. U skladu sa Aneksom 2 Dejtonskog sporazuma, oba entiteta su, kao i BIH, duzna da "sprovedu" nalog Tribunala o prenosu ovlasčenja⁵. Nakon toga, sva

ovlasčenja Distrikta će sa ustavne tačke gledišta i dalje biti "državne funkcije i ovlasčenja entiteta." Vidi Ustav BiH, Član III (3) (a).

62. Uzimajući u obzir jasno značenje Aneksa 2 Dejtonskog sporazuma u pogledu "obavezujućeg" karaktera koji ova odluka ima za BiH i oba entiteta, njihove sudske i parlamentarne ustanove su podjednako dužne da postuju i sprovode odluke Tribunala.

VIII. BUDUĆE PROMENE U ODREDBAMA ANEKSA

63. Tribunal je svestan da na raspravama od 8. do 15. februara 1999. godine strane nisu imale mogućnost da pregledaju Aneks i daju primedbe na njegove odredbe (posto još uvek nije bio dostupan). Moguće je da će sada, na osnovu iskustva, vlade dva entiteta i druge zainteresovane strane ukazati na delove Aneksa koji nisu realni ili dovoljno pravedni. U skladu sa tim, strane će dobiti mogućnost da daju pismene primedbe na Aneks pod uslovom da te komentare dostave u roku od šezdeset dana od datuma ova Konacne odluke. Po pristizanju komentara, Tribunal će ili uneti odgovarajuće promene, ili ostaviti Aneks nepromenjenim. Pismeni komentari se moraju odnositi isključivo na odredbe Aneksa i ne smeju se ponovo doticati drugih pitanja koja su regulisana ovom Odlukom.
64. Tribunal apeluje na BiH i oba entiteta da što je pre moguće razmotre da li bi za njih bilo bolje da otpočnu međusobne pregovore u pogledu konacnih odredbi Aneksa, umesto da njihovu konacnu formulaciju prepuste Tribunalu. Ukoliko strane to budu zelele, Tribunal bi se rado potrudio da angazuje međunarodnog posrednika koji bi pomogao da se utvrde uslovi koji zadovoljavaju obe strane.

IX. KAZNE ZA NEPRIDRZAVANJE ODLUKE

65. Dejtonski sporazum zahteva da entiteti "bez odlaganja sprovedu" ovu "konacnu i obavezujuću" odluku Tribunala, a plan o Distriktu ne može da uspe bez dobrovoljnog pridržavanja ovog zahteva od strane oba entiteta. Stoga će značajno nepridržavanje obaveza dovesti do kazne u obliku dopunskog pravnog rešenja.
66. Uzimajući u obzir obim ovlasčenja Supervizora (sve do prekida rezima nadzora od strane Upravnog odbora PIC), on prema svom nahodjenju može odrediti kazne koje će stupiti na snagu na osnovu njegovog naloga.
67. Da bi se Supervizoru dala mogućnost za donošenje alternativnog rešenja, Tribunal će sacuvati jurisdikciju nad ovim sporom sve dok Supervizor uz odobrenje Visokog predstavnika ne obavesti Tribunal: (a) da su dva entiteta u potpunosti ispunila svoje obaveze da podrže uspostavljanje novih ustanova opisanih u ovoj Odluci i (b) da u opštini Brčko te ustanove funkcionisu efikasno i, po svemu sudeći, trajno. Sve dok ne bude o ovome obavesten, Tribunal će zadržati pravo da po potrebi modifikuje ovu Konacnu odluku u slučaju značajnog nepridržavanja njenih odredbi od strane jednog od entiteta.
68. Ne ograničavajući opšti karakter gore navedenog, modifikacija Konacne odluke od strane Tribunala može obuhvatiti odredbe kojima se teritorija Distrikta u potpunosti prebacuje iz onog entiteta koji se ne pridržava odluke i stavlja pod isključivu kontrolu drugog entiteta.

X. AUTENTICNOST

69. Tekst ove Konacne odluke na engleskom jeziku se u svim slucajevima smatra autenticnim tekstom ⁶.

Roberts B. Owen
predsedavajuci arbitar
(potpisao)

Cazim Sadikovic
arbitar

Vitomir Popovic
arbitar

5. marta 1999.

Fusnote

1. Vidi Odluku od 15. februara 1997. godine i Dopunsku odluku od 15. marta 1998. godine koje su u svojstvu referenci inkorporirane u ovu Konacnu odluku.

2. Treba istaci da je g-n Milosevic, predsednik SRJ, licno pristao da se resenje spora o Brckom prepusti arbitrazi i garantovao da ce se RS pridrzavati toga. Posto nije preduzeo neophodne mere, on takodje snosi odgovornost za sadasnji ishod.

3. Republika Srpska je na raspravama tvrdila da se razlog tako malom broju odlazaka iz Brckog u Federaciju moze objasniti time sto su vlasti Federacije sprecavale povratak. Prema podacima UNHCR-a, tacno je da se zahtevi za povratak u Federaciju nisu razmatrali tako efikasno kao sto je trebalo, ali je ocigledno da bi broj odlazaka iz Brckog u Federaciju mogao biti i bio mnogo veci da su ih zvanicnici RS podsticali.

4. Tribunalu je poznato da kod raseljenih lica koja zive u nepoznatim i "stranim" mestima, postoji tendencija da se osecaju nesigurno i tako podrzavaju lidere radikalnih nacionalistickih partija koji propovedaju prednosti medjusobnog grupisanja i otpora mesanju sa drugim etnickim grupama. Pa ipak, moze se osnovano smatrati da se, kada se raseljenom licu dozvoli da se vrati u poznatu okolinu medju stare susede, javlja tendencija ka opustanju i udaljavanju od defanzivnog radikalnog politickog stanovista ka tolerantnijem i demokratskom gledistu.

5. Clan III (5) (a), Clan IV (4) (e) i Clan V (3) (i) Ustava BIH potvrduju pravo entiteta da prenesu svoja ovlasenja na bilo koju drugu zakonitu ustanovu.

6. Na osnovu Clana 32 (4) UNCITRAL-ovih pravila, Tribunal naglasava da arbitri strana jos nisu potpisali Konacnu odluku, pre svega zato sto ovaj troclani Tribunal nije mogao da postigne odluku vecinskim glasom 2:1 (sto je postalo ocigledno zahvaljujuci cestim kontaktima tokom arbitraznog postupka). Usled toga, "odluka predsedavajuceg arbitra ce biti konacna i obavezujuca po obe strane." Vidi Odluku, paragraf 5.

Office of the High Representative

Tekst Konačne arbitražne odluke preuzet sa www.ohr.int u izvornom obliku